

Kenny Scharf: pop surrealista en directe

Coincidint amb la diada de Sant Jordi es presenta a Barcelona la primera exposició individual al nostre país de l'artista nord-americà Kenny Scharf, un dels membres del grup més significatiu dels anys 80 a Nova York, juntament amb Keith Haring i J. M. Basquiat.

A final dels anys 70 principi dels 80 van coincidir a Nova York un grup d'artistes molt joves compromesos amb l'art i influïts pel còmic, el pop-art, els *graffiti*, la cultura televisiva... Apadrinats per Andy Warhol, marcaren la dècada. Entre tots ells van sobresortir Kenny Scharf, Keith Haring i Jean-Michel Basquiat.

A partir del 23 d'abril, i fins el 30 de juny, podrem veure a la galeria Cotthem de Barcelona (Dr Dou 15) una mostra d'obra recent, una trentena de peces, del pop-surrealisme que cultiva Kenny Scharf. L'artista serà tota aquesta setmana a la ciutat, on realitzarà una acció a les columnes de la galeria, combinant el seu imaginari amb els elements més característics de la diada de Sant Jordi. L'esdeveniment té una altra significació especial, perquè aquesta és la primera exposició individual de Scharf al nostre país.

Cultura televisiva. Kenny Scharf va néixer a Los Angeles l'any 1958. Conta que de petit, com a la majoria de nens de la seva generació, s'encantava mirant les aventures de dibuixos animats d'*El gat Fèlix*, *Els Pica-pedra* o de *Jetsons*, que la televisió emetia el dissabte al matí. Recorda bé quan va entrar a casa seva la primera televisió de colors. Tenia cinc anys i li agradava d'acostar-se ben a prop de la pantalla perquè la imatge es convertís en una infinita successió

de punts de colors..., un viatge al·lucinant.

Tota aquesta imatgeria d'expressió universal, en què l'impossible esdevé possible, és ben present al llarg de la seva obra. També ho és el surrealisme, que descobreix aviat en llibres d'art sobre Salvador Dalí i René Magritte. Més tard, quan la família se'n va a viure a Santa Barbara i comença a estudiar art modern,

Scharf ha incorporat a la seva obra un surrealisme més geomètric i la interactivitat que ofereix Internet.

coneix el Pop-art i l'obra d'Andy Warhol.

Però a la dècada dels 70 el rovell de l'ou artístic no és Califòrnia, sinó Nova York. Així, doncs, l'any 1978 se'n va a viure a la gran metròpoli. Hi coneix Keith Haring, J. M. Basquiat i molts artistes més. Són creadors marginals, fan art de denúncia utilitzant els *graffiti*, i comencen a fer-se conèixer amb les activitats que organitzen en alguns locals de l'East Village (Manhattan), com ara Club 57 o The Mudd

Club. Scharf participa en performances, instal·lacions, fa de ballarí a la Klaus Nomi's Band, enregistra alguns vídeos, estudia fotografia, experimenta amb el col·latge... La seva primera exposició és al Club 57 i es titula *Celebration of the Space Age*. Un Cadillac li serveix de suport pictòric. Arran d'aquesta acció, Scharf coneix John Ahearn, que el convidarà a participar en *Time Square Show*.

Les exposicions se succeeixen en locals alternatius: Appliance Show, The Sex Show, Keith Haring Invitationals, Acts of Live Art... L'any 1981 Kenny Scharf és inclòs en una exposició col·lectiva titulada *New York /New Wave*, en què també hi ha obra d'Andy Warhol, Robert Mapplethorpe, Keith Haring, J. M. Basquiat..., i el 83 es posa a treballar a la Factory de Warhol. A partir d'aquí la seva obra comença a arribar a museus i sales importants. Per exemple, és present en l'exposició que organitza el Whitney Museum *The Comic Art Show*; exposa a la Biennial de Sao Paulo i en una mostra que s'organitza al Palacio de Cristal de Madrid, titulada *Tendencias de Nueva York*.

En aquest tombant de dècada aquest grup d'artistes està obsedit amb la possible catàstrofe nuclear i viu com si no hi hagués demà. Tanmateix, poc temps després descobrirà que la veritable bomba és una altra, la sida, que a mitjan anys 80 comença a fer estralls.



Kenny Scharf pinta l'any 1981 *Jungle*. Va per primera vegada al Brasil l'any 1983. Després hi fa alguns viatges més, fins que a principi dels 90 deixa Nova York per instal·lar-se mig a l'Amazònia i mig a Miami. És amb la descoberta i la penetració de la selva amazònica que un nou tema, un nou paisatge i un nou compromís entren en la seva trajectòria artística. Scharf s'obsedeix amb la deforestació de la selva i munta accions per denunciar aquest atemptat ecològic pintant arbres de la selva per protegir-los o organitzant l'acte *Don't Bungle the Jungle*, en què participen artistes molt diversos, com ara Madonna, i els beneficis del qual són destinats a aquesta causa. En els seus quadres també apareixen paisatges amb una vegetació laberíntica i elements biomòrfics. El tema de la jungla és constant, sobretot durant la segona meitat dels 80.

Són anys d'exposicions individuals a tot arreu del món, i d'èxit. Amb tot, aquesta bonança és entelada per la mort successiva de molts amics: el 87 mor Andy Warhol, el 88 Basquiat mor de sobredosi d'heroïna i l'any 90 Haring mor de sida. Scharf passa una època difícil. Es converteix en un supervivent del grup.

"Fun but not happy".

Aquests darrers anys Scharf torna a una imatgeria que recorda la dels primers 80, però amb un surrealisme més geomètric i amb la incorporació de la interactivitat que ofereix Internet. Kenny Scharf reproduceix el ciberespai i s'hi endinsa, amb les noves possibilitats d'aquest mitjà. La primera experiència, la realitza l'any 1996 i porta per títol *Total Cosmic Cavern*.

L'obra de Scharf és plagada de personatges nascuts del record dels dibuixos animats que veia

de petit a la televisió, d'elements biomòrfics sorgits de l'impacte que li va fer la selva amazònica, de geometria surrealista... La representació d'aquestes imatges és sempre divertida, però només en aparença: éssers caricaturitzats com bombolles de xiclet deformades amb un ample somriure i ulls sense òrbita. Éssers grans i petits que fan gràcia, però que es troben immersos en una atmosfera inquietant. Darrere una aparença amable subsisteixen missatges compromesos sobre els problemes, les fractures de la societat contemporània, com la sida, la deforestació de la selva amazònica, l'excés de consumisme... Perquè l'obra de Kenny Scharf és divertida, però no sempre feliç, i és en aquest espai de contradicció que aconseguix la provocació i el compromís.

D'esquerra a dreta, Kenny Scharf, Andy Warhol i Keith Haring. Warhol va apadrinar el grup d'artistes que, reunit a Nova York, van marcar la dècada dels 80.

Montserrat Serra